TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Thu hút nguồn lực xã hội đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo

05:55 06/11/2022

Việc thu hút nguồn lực xã hội đầu tư cho khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo luôn là vấn đề được Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ quan tâm chỉ đạo.

Khoảng 10 năm trước đây, kinh phí hoạt động khoa học và công nghệ chủ yếu dựa vào ngân sách nhà nước (chiếm khoảng 70-80% tổng đầu tư cho khoa học và công nghệ), thì đến nay đầu tư cho khoa học và công nghệ từ ngân sách Nhà nước và từ doanh nghiệp đã tương đối cân bằng với tỷ lệ tương ứng là 52% và 48%. Trong giai đoạn đến 2030, cần phấn đấu tỷ trọng này đạt mức 70/30 như trung bình của các nước có nền khoa học và công nghệ tiên tiến.

Để thực hiện định hướng này, Chiến lược phát triển khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo đến năm 2030 được Thủ tướng Chính phủ ban hành theo Quyết định số 569/QĐ-TTg ngày 11/05/2022 cũng đã xác định rõ: “Đổi mới hệ thống sáng tạo quốc gia lấy doanh nghiệp làm trung tâm, trường đại học, viện nghiên cứu là chủ thể nghiên cứu mạnh. Tăng cường thiết chế hợp tác công - tư, đối ứng đồng tài trợ giữa Nhà nước và doanh nghiệp cho các nhiệm vụ nghiên cứu khoa học, đổi mới công nghệ của doanh nghiệp có sự hợp tác tham gia của viện, trường”.

Ảnh minh họa.

Về Quỹ phát triển khoa học và công nghệ của doanh nghiệp, theo số liệu thống kê của Tổng cục thuế, trong giai đoạn 2015-2021, có tổng số 1.281 lượt doanh nghiệp trích lập Quỹ với tổng số tiền trên 23.895 tỷ đồng, trong đó số sử dụng trên 14.411 tỷ đồng, chiếm khoảng 60,3%. Có thể thấy rằng số doanh nghiệp đã thực hiện trích lập Quỹ là khá khiêm tốn. Chỉ một số DN lớn như Viettel, PVN, VNPT,... có khả năng trích lập Quỹ với số tiền tương đối lớn.

Theo Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Huỳnh Thành Đạt: Việc trích lập và sử dụng Quỹ hiện nay có vướng mắc, khó khăn, cụ thể như: Tỷ lệ trích lập Quỹ chưa phù hợp với cơ cấu và quy mô của doanh nghiệp Việt Nam trong đó một phần lớn là doanh nghiệp vừa và nhỏ; Gần như không có doanh nghiệp FDI nào trích lập Quỹ cho thấy cơ chế khuyến khích trích lập và sử dụng Quỹ chưa đủ hấp dẫn; Quy định hiện nay không cho phép sử dụng Quỹ để mua sắm máy móc, thiết bị, đổi mới công nghệ phục vụ trực tiếp cho hoạt động sản xuất kinh doanh; Các quy định về quản lý Quỹ không phát huy tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của doanh nghiệp đối với việc triển khai các hoạt động chi của Quỹ; Thủ tục hành chính trong kiểm soát chi của Quỹ chưa linh động và chưa phù hợp với đặc thù của Quỹ; Thủ tục mua sắm phục vụ nhiệm vụ khoa học và công nghệ sử dụng Quỹ thực hiện theo thủ tục của dự án đầu tư chưa phù hợp với đặc thù tính mới, tính hiếm, tính kịp thời, tính rủi ro cao của hoạt động khoa học và công nghệ.

Thực hiện Nghị quyết 43 của Quốc hội và Nghị quyết 11 của Chính phủ, để tháo gỡ một phần các khó khăn, vướng mắc này, Bộ Khoa học và công nghệ đã ban hành Thông tư số 05/2022/TT-BKHCN hướng dẫn sử dụng Quỹ phát triển khoa học và công nghệ của doanh nghiệp.

Thông tư số 05/2022/TT-BKHCN đã bãi bỏ các quy định cứng nhắc, không đúng với tinh thần tôn trọng vai trò tự chủ của doanh nghiệp trong hoạt động quyết định định hướng, nội dung nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ, trong việc tổ chức quản lý nhiệm vụ khoa học và công nghệ tại doanh nghiệp sử dụng nguồn từ Quỹ.

Thông tư cũng đã tập hợp, làm rõ nhiều nội dung chi từ Quỹ, đặc biệt là chi cho việc mua máy móc, thiết bị cho đổi mới công nghệ phục vụ trực tiếp hoạt động sản xuất, kinh doanh, quy định các cơ chế đặc thù sử dụng Quỹ cho hoạt động nghiên cứu, phát triển, làm chủ công nghệ trong doanh nghiệp nói chung trong đó có doanh nghiệp nhà nước về viễn thông, công nghệ số. Bộ Tài chính hiện đang xây dựng dự thảo Thông tư hướng dẫn về nghĩa vụ thuế khi doanh nghiệp trích lập và sử dụng Quỹ phát triển khoa học và công nghệ của doanh nghiệp.

Tuy nhiên, để khuyến khích hơn nữa việc doanh nghiệp trích lập và sử dụng Quỹ phát triển khoa học và công nghệ trong giai đoạn tới, Bộ Khoa học và công nghệ sẽ đề xuất Chính phủ giao Bộ chủ trì, phối hợp với Bộ Tài chính, Bộ Kế hoạch và Đầu tư và các bộ, ngành trong quá trình nghiên cứu, đề xuất sửa đổi các quy định của Luật Khoa học và công nghệ 2013, Nghị định 95/2014/NĐ-CP về cơ chế tài chính và đầu tư cho khoa học và công nghệ để nghiên cứu, đề xuất thêm các giải pháp tăng tính hấp dẫn đối với doanh nghiệp trong việc trích lập và sử dụng Quỹ, đồng thời nghiên cứu, tham mưu Chính phủ báo cáo Quốc hội về cơ chế đặc thù trong mua sắm, đầu tư từ nguồn của Quỹ cho nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ.

Minh Anh